માસીક હાલતવાલી ઓરતોને દુર બેસવાની જરૂર.

એક ભુલ બીજી સંખ્યાબંધ ભુલોને વધારે છે થોડા વખતપર માસીક દુર બેસનારી ઓરતોને માળેપર બેસાડવાની હીમાયત કેટલાક "કેળવણી પામેલા" પારસીઓએ કીધી હતી હજી તો ટોલાની સમતી તે બાબે મળે તે આગમચ કેટલેક ઠેકાણે એવી ઓરતો માળેપર પોતાની હમેશની પવિત્ર વસવાની જગોએ બેસવા લાગી પારસીઓની આ ભુલે એક બીજી ભુલને વધારી છે, અને તે એકે ધીમે ધીમે કેટલીક પારસી સ્ત્રીઓ, અને તે પણ મોટે ખાચરેની પારસી ઓરતોએ, પોતાની માસીક દુર બેસવાની હાલતમા દુર બેસવાનુજ માંડી વાળ્યુ છે, અને જીંદગીની પવિત્રાઇ જાળવનારા વેહેવારમા સઘળી જાતીની અબીખરતા ચલાવવા માંડી છે કીયો પારસી, પોતાને મજદયસ્ન એટલે સંપુર્ણ અશોઇને માનનારો કેહેવાડવા છતા, એક દસ્તાન વાલી ઓરતની સાથે સર્વે જાતનો વેહેવાર ચલાવા રાજી થશે? તેની સાથે બેસીને પોતાનુ પવિત્ર ખાનુ સુવા ખાવાને તે ખુશી થશે? કે જેમ તેઓના એસીઓ હમણા કરતા આવેલા કેહેવાય છે! આ બદી નાની જેવી નથી જેમ યુરોપમા ઓરતો પારલામેટમા બેસવાના હકો માગે છે—તે વિષેના વાજબીપણા કે ગેરવાજબીપણા વિશે અમો અમારૂ મત અમારી પાસેજ રાખીએ છીએ—તોપણ, તેજ શીસાલે આવતી કાલે એવીજ પલીદ હાલતમા આવેલી ઓરતો ધર્મ ક્રિયામા સામેલ થવાને પોતાનો હક રજુ નહી કરશે તેની આપણી પાસ જામીનગીરી શુ છે? તેઓ આતશ કદેહ જેવા પવિત્ર મકાનોમા હાજરી આપવા માગશે—કે કદાચ આપતી હશે તેનુ શુ? અલબત, એ સવાલ આજે કોઇને "હદની બાહેર" દેખાતો હોય, પણ ગયા પચાસ વર્ષ ઉપર કોણે સ્વપ્નામા ધારયુ હતુ કે પારસી દસ્તાનવાલી ઓરતો એવી અબીખરતા ચલાવશે? તોપણ જયારે હવે તે એન કોતકો આજે નજરે જોવા પડેછે, તો તેજ ઉપરથી સનામતીથી આપણે એવુ અનુમાન કરી શકીએ કે એવી હાલતવાલી ઓરતો ભવિશમા પોતાના ઘણા હકો રજુ કરી શકે. ત્યારે જેઓ આ

હાલતને "સાધારણ દરદ" ગણે છે તેઓ શુ કરી શકશે? આ નકલ ઇગ્રેજોની છે, પણ ઇગ્રેજોની નીતિના અને ધર્મના ટીલા માનુનો ખરા છે, એ આજના વિદ્વાનોને સુધા ભનિરામા સાબેત કરવાની વાત છે .

નીચલા મતો, જે કોઇ સાધારણ માણસોથી નહી, પણ માણસો જેઓએ એ ચીજનો ખાસ અભયાસ કીધેલો તેઓથી અપાયલા છે, તે ઉપરથી જણાય છે કે એવી હાલતમા ઓરતની નજર સુધા બદનાઇ જાય છે, અને પવિત્ર ચીજોને નુકશાન કરે છે—પ૩૮ બગડી જાય છે, ખેતીને નુકશાન થાય છે, અને કેટલીક ખમીર ચઢતી ચીજોમા જીવડા પડે છે, જે દરજોના પ્રગટ થવાથી થતી હોય, અને તે વાત આપણી ઓરતોથી અજાણી નથી પારસીઓમા મરણ પામેલા માણસની લાશપર એવી ઓરતે નજર કરવાની મનાઇ છે, કારણ કે તેથી તેને નુકશાન થાય છે એક મરણ પામેલા માણસની લાશ સડી જતી ચીજ છે , અને ખરો જરથોશ્તી પોતાના ખેમાવદની લાસ કે તેનુ હાડપીંજર એવી દરજી હસ્તીને પેદા થવાનુ સાધન થાય એવુ હરગેજ ઇચ્છશે નહી —પરતુ પારસી વરતમાન પત્રો તરફથી તરેહવાર દલીલો રજુ કરવામા આવી છે, જેનો એક નમુનો અમો તે પત્રનુ નામ જણાવ્યા વગર અત્રે ટાકીએ છીએ —

"પાયરણાને લગતા રેવાજની બાબતમા એક વધારે વીચીત્ર કાનુન એવો ચાલતો જોવામા આવે છે કે, ગુજરનાર સાથે કશો સબંધ નહી ધરાવનાર એવા બેગાના લોકોને તેની નજદીક બેસાડવામા આવે છે, તયારે ગુજરનારની દસતાનવાળી યા સુવાવડી મા, સ્ત્રી, દીકરી કે બેહેનને મરનારની લાશ તરફ નજર પણ કરવા દેવામા આવતી નથી, તેનુ કારણ એવુ સમજાતુ જણાય છે કે, દસતાનવાળી કે સુવાવડી સ્ત્રી અપવીત્ર છે, અને તેની નજર ગુજરનારની લાશ ઉપર પડવાથી તે અપવીત્ર થાય! આ કરતા વધારે ભુલ ભરેલો વીચાર બીજો કયો હોય? ઉપર અમોએ કહ્યુ છે તેમ અવસતામા સરવેથી અપવીત્ર વસતુ દાખલ લાશને ગણવામા આવી છે, તયારે તેવી વસતુ બીજાથી અપવીત્ર કેમ થાય? દસતાનવાળી તથા સુવાવડી સ્ત્રીને અવસતામા વાઈક દરજતે અપવીત્ર લેખી છે, અને તેનુ કારણ એવુ છે કે, તેઓ દસતાન યા સુવાવડની મથીતીમા ચોકસ પ્રકારની નબળાઇ અથવા માદગી ભોગવે છે, અને કોઈવાર તેમની માદગી સભાળ નહી લેવાયાથી ખરાબ રૂપ પણ પકડે છે તેમની અપવીત્રાઈ એટલામાજ અટકેલી હોય છે, અને તેઓ એકાત અને ઘરના કામ-કાજથી અલાહેદા રહીને નીરાત મેળવવાથી ઉતાવળે સાજા થઈ શકે એમ હોય છે, અને તેટલાજ માટે તેમને અપવીત્ર અને તેથી અલાહેદી રાખવા કહી છે પણ તેઓ પોતાની ચશમથી બીજાને અપવીત્ર કરે છે, એવુ અવસ

તામા જણાવેલુ કાઇ મળતુ નથી તકરારને ખાતર કબુલીયે કે, તેમની ચશમ બીજા પલીત માણસ ઉપર પડવાથી તે અપવીત્ર થાય છે, તોપણ લાશન માટે એની તન્દરાગ કમ લાગી રાન્ય ?"

"સુધારા"ને નામે અપાયલા એવા એવા ઘણા મતો અમલમા મુકવા આગમચ, અને અસલી વિચારના બાહારથી "વેહેમી" દેખાતા પણ બાતેનમા ફાયદાકારક રીવાજોને તરક કરવા પેહેલા, ટોલાના લોકોએ ઘણી સાવચેતી રાખવી જોઇએ હમણા ઘણા લખનારાઓના હાથમા ટોળાની લગામ આવી ગઇ છે, પણ એક લખનાર થયો તેથી તે સઘલી વાતે "જાણનાર" થઇ ગયો હોય એમ સમજી તેને સસાર ક ધર્મના રેવાજમા સત્તા તરીકે માની લેવુ બહુ જોખમ ભરેલુ છે

આપણા ધર્મના એ બાબદના ફરમાનો શુ પાયાપર રચાયલા છે તથા એ રેવાજ પાળવાથી કેટલા ફાયદા થાય છે, અને નહી પાળવાથી શુ ખરાબી થાય છે, તેનો ટુક સાર ઘણી તરફથી એકઠો કરી નીચે આપયો છે, તેથી જેઓ અજ્ઞાનપણે અથવા દેખાદેખીથી, જરથોશતી તરીક ગણાતા છતા, ઉપલી બાબદ વિશેના જરથોશતી ધર્મના ફરમાનનો ભગ કરે છે, તેઓની આખ ઉઘડે અને નીચલા લખાણનુ વાજબી તોલ કરી સારે રસતે ચાલવાની તેઓને નેક બુદ્ધી સુજે, એવી દુવા ખરા જીગરથી ચાહીએ છીએ

જરથોશતી ધર્મનુ ફરમાન

"વદીદાદ"—એરવદ કાવશજી એદલજી કાગાનો ગુજરાતી તરજુમો ત્રીજી આવૃત્તિ, ફરગરદ ૧૬ મી —

"અએ દાદાર! આતશથી કટલી દુર પાણીથી કટલી દુર, પાથરેલી (અથવા બાધેલી) બરસમથી કેટલી દુર (તથા) અશો માણસોથી કેટલી દુર (તે દસતાનવાળી ઓરતની જગા હોવી જોઇએ?)

"ત્યારે હોરમજદે કહયુ કે ૧૫ કદમ આતશથી, ૧૫ કદમ પાણીથી, ૧૫ કદમ પાથરેલી બરસમથી (અને) ૩ કદમ અશો માણસોથી દુર (તે દસ્તાનવાળી ઓરતની જગા હોવી જોઈએ)'

ડાકતર ખ. ફ. ખોરી એ ફરગરદની નોટમા નીચે પ્રમાણે જણાવે છે —"દસ્તાનવાળી ઓરતોને આરામેરીની જરૂર છે તેથી તેને ઘરબારને લગતા કામથી દુર રેહવાને ફરમાવ્યુ છે"

એજ પરગરદ આગલ ચાલતા નીચે પ્રમાણે જણાવે છે —" જેઓ (જરથોસ્તી) મજહબને આદરમાન નહી આપનારા (હોએ છે), તેઓ પોતાના તનને દરૂજના તામામા રાખનારા (અથવા દરૂજની રાહ ઉપર ચાલનારા) તમામ દરવંદો છે "

"સાએસતલા સાએસત" નામની જુની પેહેલવી રેવાએતમા પણ દસતાનવાલી ઓરતોને દુર રેહવાનુ ફરમાન આવેલુ છે

"સદ્દરે બેહરે તવીલ"ના દસતુર જામાસપજી મીનોચેહરજી જામાસપ આસાજીના ગુજરાતી તરજુમામા નીચે પ્રમાણે જણાવ્યુ છે —"ઓ ભની દીનના મરદ' આએ પીસતાલીસમો દરવાજો દસતાની ઓરતોની બીના વીશેનો છે તે વાતોને તુ ખુબ હોશીઆરીથી જાણવી કર, કેમજે દશતાન આવવાને લીવે આપણી દીનના હોકમ પરમાણે તે ઓરત નાપાક થઇ છે, તે સબબથી જેઆ સુધી કે તે પાક થાએ તેઆ તુલીક પણ તેણીએ હમેશ પોતાના તનને ખુબ જાનવવુ, ઘણીએક પરહેજ તથા સભાલથી રેહવુ, કોઇબી વસતુ સગાથે તેણીએ નહી અડ્વુ, કોઇબી નુરાની તથા ખાસ ચીજોની તરફ તેણીએ નહી જોવુ અને ખાધા તથા પીવાની વસતુઓ પણ તેણીએ અંદાજથી મેલવવી બીજુ તેઓએ હરએક પાકો પરહેજગારીના કામોની જગાથી (૫) કદમ દુર રેહવુ, અને તે જગા તરફ હરગેજ તેને નજરે પણ નહી જોવુ કાએ જે તે દસતાની ઓરતની નજર પડવાથી તે હરએક ચીજો તુરત નાપાક તથા નાકારે થાએ છે અને તેનો ઓરેહ ઘટે છે એજ મુવાફેક અશો મરદાની તરફ પણ તે ઓરતે પોતાની નજરે નહી જોવુ, કાએ જે તે ઉપર નજર પડવાથી તેની પાકી પરહેજગારીનો ઓરેહ, જેબાઇ તથા અકલ પણ ઘટવી થાએ છે "

ઉપલી ચોપડીમા એ વીશે ઘણી લંબાણથી નોટ આપી છે તેમાનો થોડોક ભાગ નીચે આપયો છે — દસતાન એ કાંઇ ફકત લોહીનુ વેહવુ નથી પણ દસતાન જતી વખતે ઓરતના ગરભસથાનના અંદરના પડોનુ તથા મવાદોનુ લોહી સાથે આમેજ થઇને નીકલવુ થાય છે તેના સબબથી તે ઘણુ ઉતાવલુ લોહી જાય છે અને તેથી જો તેની બરાબર સભાલ નહી લેવામા આવે તો તેથી કરીને હવા ખરાબ થવાથી કઇલીક જાતના ઉડતા મરજોનુ પેદા થવુ થાય છે જો દસતાનવાલી ઓરત પવીતર આદમીઓ તથા સરવે વાપરવાસની ચીજો સાથે ભેળાએ તો તે દેખાઇતી રીતે ધરમના ફરમાનને તોડનારો તરીકે અને બીજા પવીતર આદમીઓની

પાકીજગીને નુકસાન (અથવા આલુદે) કરનારી તરીકે તથા બીજી પાક ચીજોને અડકનાથી કેટલાક ઉડતા રોગોને ઉતપન થવાનુ કારણ આપનારી તરીકે મોટી તકસીરવાર થડે છે, એટલુ જ નહી પણ તેણીની મરજી ઉપરાત જો ઘેરના બીજા માણસો તેને બીજી ચીજો સાથે આમેજ થવાની ફરજ પાડે તો તેઓ પણ તે ગુનાહના હમસરીક થાય છે"

ઉપલીનોટની નીચે **દસતુર જામાશપજી મીનોચેહેરજી જામાસ્પ આસાજીના** નીચલી નોટ આપે છે — "વલી દશતાન વાલી ઓરતોને એનાહેદી અને એકાત રાખવાનુ બીજુ કારણ એ છે કે એ મુજબ એકાત રેહવામા બેસુમાર ફાયદા છે, કારણકે તેણીને દશતાન જવાથી નબલાઇ થાય છે અને તે નબલી હાલતમા જો તેણી કઇ પણ મેહેનત કરે—ઇઆ વધારે હીલચાલ કરે—ઇઆ કઇ બોજો ઉચકે—અથવા ઘણોવાર ઉભી રેહતો—તેથી ઘણી વેલા દશતાનનુ હદથી વધારે વહેતુ થાય છે અને તેના શબબથી વધારે નબલી થવાને લીધે તરેહવાર છુપા અને હેરાનગતી ભરેલા દરદો ઉતપન થાય છે તથા કેટલીક વખતે તેના કમલનુ મરડાઇ જવુ થાય છે, વાસતે દશતાનવાલી ઓરતને આશાએશ લેવાની મોહટી જરૂર છે વલી દશતાનવાલી ઓરતોને એલાહેદી અને એકાત રાખવાનો તરીજો અગતનો સબબ એ છે કે અગરજો તે ઓરત બીજા આદમીઓ સાથે ભેગી થવાથી કદાચ કઇ બોલચાલ અથવા કજીઆ કકાસ થાય, અથવા નાસતી, અતીઘણી દલગીરી ભરેલી ખબર અથવા અતીઘણી ખુશહાલી ભરેલી ખબર વગેરેની કોઇપણ જાતની સારી અથવા ખરાબ અસર તેણીના મગજ ઉપર થાય તો તથા કરીને હદથી વધારે દશતાન છુટે છે અથવાતો તે બેચાઇ જાય છે એ પરમાણે કોઇબી જાતની દશતાની હરકત પેદા થવાથી દર કદમે કદમ (એટલે પારીએ પારી) ખરાબી વધતી જાયછે અને તેમાથી પીરુના તથા લોહીના ન ધારેલા નાસતી ભરલા મરજો ઉતપન થાય છે એટલા માટે દશતાનવાલી ઓરતોને સદનતર એકાત અને શાત મને રહેવાની તથા રાખવાની મોટી અગત છે એવુ આજના જમાનાના કેટલાક કાબેલ અગ્રેજી દાકતરોનુ મતછે વલી દશતાનવાલી ઓરતોને એલાહેદા રાખવાનુ પાચમુ કારણ એ છે, કે જો દશતાનવાલી ઓરત એનાહેદી અને એકાત નહી રેહતા પોતાના ખાવદની નજદીકમા રેહે અને તેવામા ખાવદ અથવા ઓરત બેમાથી એકની મોહબત અથવા હવશ એકાએક ઉશકેરાએ અને તેવી

બીન લગામ હાલતમા તો, હાવી નાજુક થએલી ઓરતના બાવાને કેટલુક ઘુપુ નુકશાન કરે છે એટલુજ નહી પણ શરૂઆતમા જણાવેઆ પરમાણે કમલના પડના ખરવાથી તે વેલાએ તેણીનુ કમલા ઘણુ નાજુક થવાને લીધે તેનેબી ઘુપુ નુકસાન પોહોચવાથી ફરજંદ પેદા થવાની કુદરતી ગતીમા ઘણી હરકત પડે છે વલી તે સાથે તેણીનો ખાવંદબી હરેક પાતીના દરદથી બચેલો રહી શકતો નથી એ મુજબ બન્ને મરદ ઓરતને નુકસાન થાય છે, એટલુજ નહી પણ આપણ વ દીદાદ નુસકના પવિતર કલામો પરમાણે દશતાનવાલી ઓરત સાથે જે કોઇ તે નાપાકો નસાથો અંદર પોતાના જણેલા બચાને બાલે તથા આતસમા નજીસાઇ નાખે તેના કરતા ઓછુ ખરાબ કામ કરતા નથી એવી રીતે કશુ નહી બને અને કાઇબી બદી નહી થાય તે સઘલી બદીઓના દરવાજા સદતર બંધ કરવાને માટેજ મજદયસની વરમે દશતાનવાલી તથા મુવાવડી ઓરતોને એલાહેદી અને બાયતલીએ બેસાડવાની મોટી તાકીદ આપેલી છે જો કે આપણા ધરમે એ વીશે મોહટી તાકીદ કીધી છે તેના ભેદ ભરમો એથીબી ઉંડા તથા ખુદ આપણા મનુશ જાતનેજ ફાયદો કરનારા છે તેમા તો કશો શક નથી, પણ હાલના સુધરેલા જમાનાની અતયાર સુધી થયલી નવી શોધોને આધારે થોડોક ખુલાસો આજના કેટલાક અંગરેજી દાકતરોને મોહડેથી સાંભલી લઇને તેમાની જેટલી બીના આપણા ધરમના ફરમાન સાથ એક મલતી તથા અનુસરતી માલમ પડી છે તે હમોએ અંતરે ટુકમા સહમજાવી છે એટલુ છતા દશતાનવાલી ઓરતોને એલાહેદી બેસાડવાની આપણા ધરમે જે સખત તાકીદ કીધી છે, તેની અંદર શુ શુ ઉતમ ખુબી અને કેવી મોતેબર હીકમતી તથા મોહલા ફાયદા આપણ ઇનસાનને માટે સમાયલા છે તે વીદવાનોએ પુરતી રીતે સાબેત કીધુ નથી હાલના વખતમા જરથોશતી ટોલાના ઘણાખરા લોકો દશતાનવાલી ઓરતોની ધરમ સબંધી પાકો પરહેજગારી તરફ ઘણી બેદરકારી તથા મોટા શકની નજરથી જોય છે તથા કેટલાક લોકો તો દશતાનની મુદલ પરહેજી જાલવતા નથી તે બાબત અમોને એક ધરમગુરૂ તથા ટોલાના દસતુર તરીકે જેમ નાપસંદ છે તેમજ બીજા હાથ ઉપર ઘણી દલગીરી ભરેલી અને અફશોશકારક છે હમણાના કેટલાક લેભાગુ અને અધુરી ઇંગરેજી કેલવણી પામેલા જરથોશતીઓના કુટુંબોમા એ બેદરકારી હદથી વધારે ફેલાતી જાય છે તેમ થવુ નહી જોઇએ અને કેટલાક લોકો જો કે પોતે

ધરમના જ્ઞાનની અથવા ધરમની બારીકીની કંઇપણ માહીતગારી ધરાવતા નથી અથવા જરથોશતી ધરમની ફીલસુફીના ખરા તત્વો જાણતા નથી તેછતા એક બીજાની દેખાદેખીથી દશતાનને ફક્ત એક જાતના દરદમા ખપાવીને ધરમના ફરમાનથી સદનતર ઉલટા ચાલે છે તેઓ સુવા પછી તે અશો અહોરમજદને કેટલા બધા જવાબદાર તથા ધરમના કેટલા બધા તકશીરવાર અને પોતાને, પોતાના કુટુંબને તથા પોતાની આશપાશના લોકોને છુપી રીતે કેટલુ બધુ નુકશાન કરનારા થાય છે, તેવીશે તેઓએ ઉપલા ખુલાશા ઉપરથી પોતેજ મહેરબાનીએ ગંભીર રીતે અંદેશો કરવો ઘટે છે"

"શમશુલ ઓલમા" જીવણજી જમશેદજી મોદી (બી એ) પોતાની "અવસ્તા જમાનાની ઘર સંસારી જીંદગી, ભુગોળ અને એકરાર નામા"મા એ વીશે નીચે પરમાણે જણાવે છે —

"**સ્ત્રીઓએ ચોકસ હાલતમાં જાળવવી જોઇતી દુરી**—તે જમાનાની સ્ત્રીઓને પોતાની ચોક્ક્સ હાલતમા કેટનીક જાતની દુરી સાચવવી પડતી હતી પોતાની દસ્તાનની અને સુવાવડની હાલતમા તેણીએ આતશ, પાણી, બરસમ અને અશો માણસોથી હમેશા ચોકશ તફાવતે દુર રહેતી પોતાના ખોરાક, પાણી વગરેના સબંધમા આવતી નહી ખોરાક, પાણી તેણીને દુરથી પોહચાડવામા આવતા દસ્તાનવાલી ઓરતને દુર રાખવાનો અવસ્તાના જમાનામા જે રેવાજ હતો અને જેને માટે અવસ્તામા ફરમાનોછે તેને વીશે કહેછે કે ઘણીક અસલી પ્રજાઓમા તે એક પુરાનો રેવાજ હતો અશો માણસ, ઝાડપાન, પાણી વગેરેથી ટુકમા હસ્તી કુદરતથી એવી હાલતવાળી ઓરતોને દુર રેહવાના એ પુરાના રેવાજનુ કારણ શુ માનવામા આવતુ હોવુ જોઇએ તે વિશે અહી થોડોક વીચાર કરવો દરૂસ્ત દીસે કે કેટલાકો કહેછે કે એવી હાલતમા ઓરત જાત નમની થઇ જાયછે, તેથી તેણીને વાજબી રીતે નીરાત અને એકાંત બેસવાનુ ફરમાન આપ્યુછે કે તેથી તેણી બીજા કામકાજોના સબંધમા ન આવે અને પોતાના શરીરને નુકશાન ન કરે એ કારણ પોતામા કાંઇક મજબુતી સમાવેછે, પણ તે કાંઇ પુરતુ કારણ ન હોવુ જોઇએ અવસ્તાના ફરમાનમા તેણીને અશો માણસ વીગેરેથી દુર રહેવા કહેછે તે કાંઈ તેણીના ફાયદા માટે નહી પણ પેલા અશો મરદ વાગેરે ભલી કુદરતના ફાયદા માટે વારવામા આવેલુ હોવુ જોઇએ"

એરવદ જીવનજી જમશેદજી મોદી એ બાબદના સવાલના જવાબમા નીચે પ્રમાણે જણાવે છે —

"Yes, the custom is enjoined (in our religion of keeping apart woman during menstruation) Reasons That the woman in her menses is in a kind of illness which affects physically those that come in contact with her, and indirectly also spiritually My personal opinion I am in favor of their remaining aloof I remember having read that people not properly observing cleanliness and segregation under the circumstances increase leprosy and such other complaints"

ઉપલા જવાબમા એરવદ જીવનજી જણાવે છે કે "જરથોસ્તી ધરમમા દસ્તાન વખતે સ્ત્રીઓને દુર રાખવાનુ ફરમાન છે, કારણ કે આવી હાલતમા તે ઓરત એક જાતની બીમારી ભોગવે છે તેથી જેઓ તેણીના સબધમા આવે છે તેઓને શરીરીક અને આડકતરી રીતે મીનોઇ રીતે અસર કરે છે તેઓને દુર રાખવાની તરફેણમા હુ છુ મારા વાચવામા આવ્યુ છે કે જેઓ એ હાલતમા સફાઇ અને દુરી પાલતા નથી તેઓ કોહોડ અને એવા દરદોને વધારે છે"

દીનકર્દના પેહેલા દફતરમા આગમોગોના ૧૬ સવાલોમા છેલો સવાલ એ દસ્તાનવાલી ઓરતની બાબદ ઉપર છે તે ઉપરથી પણ માલમ પડે છે કે એવી હાલતવાની ઓરતને અશો માણસ, ઝાડપાન વીગેરેથી દુર રાખવા માટે જે કહયુ છે, તે નહી કે તે ઓરતના ફાયદાને માટે, પણ અશો મરદ વીગેરેના ફાયદાને માટે એ સવાલનો જવાબ આપનાર પ્રમાણે તે દસ્તાનવાલી ઓરતમા તેણીની તે હાલતની વખતે કાઇ ચોકસ બુરી અસર ઉત્પન્ન થતી વારવામા આવતી જે અસર તેણીની આસપાસની ભલી ચીજોને નુકસાન કરે દીનકર્દનુ એ બાબેનુ લખાણ અહી ઉતારી લેવુ ઘણુ અગત્યતનુ છે, કારણ કે દસ્તાનવાલી ઓરતોને શુ કારણસર ભલી પાક શથી દુર રેહેવાનો રેવાજ હતો તે કારણ ત્યા સમજાવે છે **દીનકર્દ** કહે છે કે, "પાક વસ્તુ ઉપર દસ્તાનવાલી ઓરતની નજર પડવાથી તે વસ્તુને ખરાબ કરવાનો સબબ, નસુસને દસ્તાનવાલી ઓરત ઉપર ઘણાજ જોસ્સાથી દોડવાની કૌવત મલવાને લીધે તથા તે ઓરતની નજરની મારફતે પેલી પાક વસ્તુની અદર નસુસનો મેલાપ થવાથી છે"

એ લખાણની મતલબ એ દીસે છે કે સ્તાનવાલી ઓરતની ઉપર નસુસ ગલબો કરે છે અને પછી તે નસુસ પેલી ઓરતના તનમાથી અશો માણસમા કોઇ પવીત્ર ચીજ ઉપર ગલબો કરે છે પેની ઓરત જયાર દસ્તાનની હાલતમા હોય છે ત્યારે તેણીનુ દસ્તાન એક જાતની નજીસાત છે હવે જેમ દરેક નજીસાત નસુસને અથવા બુરી નુકસાન કરનારી અસરોને પોતા તરફ ઘણી ખેચે છે તેમ એક દસ્તાનવાલી ઓરતનુ દસ્તાન પણ પોતા તરફ નસુસને ખેચે છે પછી તે ઓરત તેણીના દસ્તાનને લીધે તેણીની તરફ ખેચાએલા દરૂજને આસપાસના આગા મરદ ઉપર અને પવીત્ર વસ્તુઓ તરફ ફેકે છે, અને તેઓને નુકસાન કરે છે એ ઉપરથી દીસે છે કે જેમ અવસ્તાના જમાનામા દસ્તાન એક જાતની નજીસાત, એક જાતનુ દરદ ગણાઈ, દસ્તાનવાની સ્ત્રીની નજદીકમા આવનારા માણસને નુકશાન કરતુ, તેમજ આજે પણ હોવુ જોઇએ

દસ્તાનવાલી ઓરતની પલીદી માણસનેજ ફકત નુકશાન કરનારી માનવામા આવતી નથી, પણ ઝાડપાન વીગરેને પણ નુકશાન કરતી માનવામા આવે છે દસ્તાનવાલી ઓરતની પલીદીની અસર ઝાડપાન અને ખેતી ઉપર વટીક થાય છે એનો અવસ્તા જમાનાનો વીચાર હાલમા પણ બીજી કોમવાના ઘણાક ખેડુતો ધરાવે છે અને ખાતરી પુર્વક રીતે માને છે એ- બાગમાનની હકીકત અમાર સાભલવામા આવી છે, જે પોતાના બાગની પડતી અને ઓછા પાકના કારણમા કહે છે કે જે દહાડેથી એક કુવો, કે જેનુ પાણી તે પોતાની ખેતીમા લેતો હતો, તે ઉપર દસ્તાનવાલી ઓરતોએ પોતાના કપડા ધોવા માડ્યા તે દીનથી તેનો પાક બીગડવા લાગો

આ મત જરથોસ્તી ધરમના કાનુનોને મલતુ જ છે

એરવદ શેહેરીઆરજી દાદાભાઈ ભરૂચાએ જરથોશતીઓની જાહેર સભા હજુર કીધેલા "જરથોશતીઓમા તનની પાકીજગી" એવા મથાળા તલેના પોતાના પાચ ભાશણોમાનુ ત્રીજુ ભાષણ જે 'ઓરતોનો અટકાવ અને સુવાવડ' એ બાબદ પર આપયુ હતુ તેમા નીચે પ્રમાણે જણાવે છે —

"તેણે જેમ બને તેમ આસાયશથી એકાતમા સ્થિરપણે જુદુ રેહવાના વદીદાદના કાયદાની નેમ ઉપર આપણે વિચાર કરીએ છીએ તો તે મઆકુલ અને ફાયદેમદ દીસેછે કેમકે એ હાલતમા શરીરની ઘણી હીલચાલ, ઘણી મેહેનત, ઘણા ઉચકમેલ, અથવા હરએક કામકાજ કે

જેમા ઘણું જોર કરવુ પડે તે કરવાથી તેમજ મનને ઘણી ઉમકેરાયલી હાલતમા રાખવાથી, જો ગભસ્થાનની હાલત દરસ્ત નહી હોયતો, અબલા જાતિની તનદરસ્તી ખરાબ થાયછે અને કેટલાક દરદો લાગુ પડેછે માટે તેણી પોતાના તન તથા મનને શાતપણે રાખીને ઘણીખરી સ્થિર અને આમાએશની એનાત હાલતમા રહે એવી નેમથી આ વદીદાદનો કાયદો જણાયછે તેથી તે નેમ ખચીત ડાયહા ભરેલી લાગેછે તેણીને જુદી રાખવાની મતલબ વદીદાદ જે કેટલાએક ગેર સફાઇવાલાઓને અલગ રખાવે છે તેજ છે "

અમેરીકાના ચીકાગો ખાતે ભરાયના મોટા પ્રદરશન વખતે ભરાયલી ધર્મોની પારલામેટમા એરવદ શેહેરઆરજી ના ભાઇ ભરુચાએ મોકલેલા અગ્રેજી રસાલા ('A Brief Sketch of the Zoroastrian Religion and Customs") મા તેઓ નીચે પ્રમાણે જણાવે છે —

"According to the Vendidad every Zoroastrian woman during menstruation must also isolate herself It will be observed that these are very salutory injunctions and the wisdom and propriety of observing them are recognized by modern medical science

ઉપનાનો તરજુમો —"વદીદાદ પરમાણે દરેક જરયોશતી સ્ત્રીએ દશતાનની વખતે બીજાઓથી વેગલુ રેહવુ જોઇએ એપરથી જણાશે કે આએ ઘણી ગુણકારી આગ્નાઓ છે અને તેઓને પાળવાનુ ડાહાપણ અને યોગ્યતા હાલની વઇદક વીદ્યા કબુલ કરે છે

સને ૧૮૯૧ ના નવેમબર મહીનાના ગુલ અફ્શાનના 'ચેરાગ'ના ભાગમા ' કેટલીક પારસી ઓરતોની અભિખગતા "ના મથાલા તલે એક લખનાર એ વીશે નીચે પ્રમાણે જણાવે છે —"સુધારાના ઓઠા તળે વગર વિચાર કરે હમણા અવિચારી મરદોની સહાયતાથી ચોક્કસ હાલતમા પારસી ઓરતોમા એટલુ બધુ અભિખરતાઇ જોવામા આવે છે કે, તે માટે થોડા શબદો આ ઠેકાણે દલગીરી સાથ જણાવ્યા વગર ચાલતુ નથી આપણા જે પારસીઓ પોતાને સુધારાવલાઓ તરીકે ઓળખાવે છે, તેઓ જો ઇગ્રેજોની રીતભાતોની નકલ ન કરે તો તેઓનુ જીવેલુજ નકામુ ! તેઓમાના કેટલાક મરદો તેમજ ઓરતો એવુ જણાવે છે કે ઇગ્રેજ મડમો ચોકશ હાલતમા દુર બેશતી નથી તો પારસી ઓરતોએ તેમ શા માટે કરવુ જોઇએ ? તે હાલતને સાધારણ દરદો સાથ સરખાવામા આવે છે

સાધારણ દરદો ઘણુંકરી અનિયમીત હોય છે, પણ આ હાલત દર માસે નિયમીત આવવા છતા તેને તેઓ સાધારણ દરદોની હાલત સાથ સરખાવે છે એવી વેળા કેટલાક કુટુંબોમા માત્ર રાંધવા પીરસવાના કામ શીવાય બાકીની સઘલી અભેખરતા ચલાવવામા આવે છે માત્ર વિધવા જેવો કાલી સાડીનો પોશાક અને છુટા બાલ, એ તે હાલત જણાવવાને બાહારની નીશાણી રાખવામા આવે છે બાકીની સર્વ ચીજોમા તેઓ પોતાનુ પલીદ 'મેગનેટીઝમ' આમેજ કરેછે અને એવા અભેખરપણાને તેઓએ 'સુધારા'નુ નામ આપ્યુ છે સુધારાવાલાઓ ભુલી ગયા છે કે અહુરમજદને પોહોચવાનો માર્ગ અશોઇ છે, અને અશોઈ જાલવવાને જે ધરમમા વધારે નખાત કાનુનો, તે ધર્મ સર્વથી ઉચો છે તેઓ એક બાજુ કહે છે "જરથોશ્તી ધર્મ ઉંચો, અને બીજી બાજુ જરથોશ્તી ધરમના ઉચા કાનુનોનુ ખુન કરવામા આવેછે"

એરવદ દારાબ દસતુર પેશોતનજી સનજાના (બી એ) દશતાનવાલી સ્ત્રીઓ વીશેના સવાલોના જવાબમા નીચે પ્રમાણે જણાવે છે —

"The doctrine indicates in clear words that the menstruous woman shall dwell in a healthy place, in a room apart from the rooms in common use fifteen paces distant from the fire, fifteen paces from the sacred water fifteen paces from the Beresma and three paces from the faithful Zoroastrian For the first three days she shall eat bread and milk and live on very light food The members of the family shall remain three paces apart from her, even her own little children If the lady does not preserve herself from the company of the family members much injury is done to her health and the house becomes unfit for the dwelling of the faithful Zoroastrian who ever hopes for moral and spiritual progress in this earthly life"

એરવદ દારાબના ઉપલા લખાણનો સાર એ છે કે, એ હાલતમા સ્ત્રીઓએ એક એલાહેદા ઓરડામા અને સારી જગામા પોતાના કુટુંબના માણસોથી ત્રણ કદમ દુર રેહવુ જોઈએ જો એક ઓરત પોતાના કુટુંબના માણસોથી દુર રેહતી નથી તો તેણીની તનદરોસતીને ઘણું નુકશાન થાય છે અને તે ઘર એક ઇમાનદાર જરથોશતી જે આએ ગાની જગતમા નીતિ અને માનોઇ સુધારા સારુ આશા રાખે છે તેને રેહવા સારુ નાલાયક બને છે

થીઓસોફીકલ મત.

સને ૧૮૮૫ના વર્ષના જુન માસના **થીયોસોફીસ્ટ** ચોપાનીયામા એ બાબેનો સવાલ કરવામા આવ્યો છે, અને તેનો જવાબ આપવામા આવ્યો છે તે સવાલ-જવાબ **દીનકર્દના** લખનારની મતલબને મનતા હોવાથી અહી ઉતારી લેવા દરૂસ્ત દીસે છે —

Question —"Why is the seclusion of women in menses enjoined? Is it due to the flow of bad magnetic aura all round, or is it because the evil demons are attracted with the impurities or the humidities of the blood? We have seen that blood has something to do with the attracting of the evil agency."

Answer —"The seclusion of women during the period of menstruation is a time-honoured custom amongst several nations. Elementals [દરૂજો] it is said are easily attracted towards the female during this period and so are the infernal incubi. If a woman is moving about freely, the contagion of bad magnetic aura is supposed to inflict every person and thing in the house and render them amenable to the same influence and hence seclusion and purification are strictly enjoined in this case by the codes of several nations."

વખાણાયલી ભાષણ કરતા મીસીસ બીજેન્ત જણાવે છે કે દસ્તાન વખતે સ્ત્રીઓને જુદી રાખવાનો કાયદો સારો અને ઉપયોગી છે

હિન્દુઓના ધર્મ પુસ્તક **મનુ સ્મૃતીમા** એવી આજ્ઞા કરવામા આવી છે કે એવી અપવિત્ર હાલતમા સ્ત્રીએ પોતાનો પતી (બ્રાહ્મણ) જે જગ્યાએ રહેતા હોય તે જગ્યાથી દુર રહેવુ જે અમારા **વદીદાદના** મતને ઓલમોલ મળતી છે તેમજ બુદ્ધ ધર્મના **બ્રહ્મણ ધામીક સુત** નામના પુસ્તકમા પણ એવીજ મતલબની આજ્ઞા કરવામા આવી છે

It is one of the strictest rules of ancient legislation that man shall have nothing to do with woman when she is in her monthly course. She is shrouded by a dark vicious aura then and a man who allows himself to be in close relations with her then loses all his purity physical, mental and spiritual. A man shall not approach her or talk to her. If that period becomes

the conception period, a villainous suicide or murderer will be the offspring of such unholy connection."— *Theosophic Thinker*, May 4, 1895.

"*Man Fragments of Forgotten History.*"—"The great harm to sexual morality, resulting from the promiscuous association of men with women undergoing certain physiological changes cannot be over-estimated. The infringement of the wise rule which separated women from all men, during this period, has not only blunted the moral sensibilities of men and women, but is constant torture to all finer natures, and persons at all gifted with clairvoyant perceptions find the influences surrounding women during the period under notice particularly distressing. Even in the present day, the domestic life of the Hindus is so regulated that women in such a state are protected against influences sent out by men to which they are peculiarly susceptible. But mankind in general, ignorant of those subtle forces which govern its well-being, brings upon itself consequences which are as far reaching as they are hurtful."

Philippus Theophrastus, known also by the name of Paracelsus was a great occultist. In his biography Dr. Franz Hartmann M. D. writes:—

"An especially powerful poison that may be used in sorcery is the menstrual blood.

"If a woman exposes a cloth impregnated with the menstrual blood to the rays of the new moon at night and to the rays of the sun during the day, a powerful basilisk is created, because it attracts the '*magnes salis*.' This invisible poison may give rise to many and various diseases, because the moon, the menstruum are odic" and exercises a very evil influence.

"Women should know such things and pay attention to them, else they may run great danger."

Much more regarding this subject can be seen in Paracelsus, P. 124 et seq.

આજના વિદ્વાનોના મત.

Among a very large section of women of the middle and lower classes in England and other countries

it is firmly believed that the touch of a menstruating woman will contaminate food, only a few years since, in the course of a correspondence on this subject in the *British Medical Journal* (1878), even medical men were found to state from personal observation that they had no doubt whatever on this point Thus one doctor, who expressed surprise that any doubt could be thrown on the point wrote, after quoting cases of spoiled hams, etc , resumed to be due to this cause, which had come under his own personal observation –

" For two thousand years the Italians have had this idea of menstruating women We English hold to it, the Americans have it, also the Australians " "Women of every class preserve this belief, and still regard the periodic function—although it is frequently a factor of the very first importance in their personal and social life—as almost too shameful to be alluded to "

Extracts from Man and Woman, a Study of Human Secondary Sexual Characters, by Havelock Ellis (Contemporary Science Series)

" That the mental energy, as well as the muscular strength and dexterity, even in the strongest, healthiest and most determined woman, are usually somewhat impaired during the menstrual period itself is a fact that is familiar to most women Finkelstein found that during the period there is a concentric narrowing of the field of vision, beginning one, two, or three days beforehand reaching the greatest intensity on the third or fourth day of menstruation, and gradually disappearing on the seventh or eighth day after its appearance Even in perfectly healthy women this (menstrual flow) affects the whole organism to a more or less marked degree The pulse is usually found to be slow and of high tension There is a general feeling of tension in the pelvic organs , the breasts also are slightly enlarged, and may consequently be somewhat tender and painful The same congestive tendency shows itself in the

enlarged thyroid There is increased nervous tension and greater muscular excitability, also yawning and stiffness in the neck, and sleep is heavier than usual There is loss of appetite and a certain amount of digestive and intestinal disturbance with a tendency to flatulence the complexion is changed, losing its clearness, and a dark ring may sometimes be perceptible around the eyes In many women the breath and also the skin exhale an odour (quite distinct from that due to the discharge) The voice also may undergo some change, there is a tendency to hoarseness and singers sometimes lose the brilliancy of their high notes , With reference to the influence of normal menstruation on the voice Mr Lennox Browne, the well known specialist, writes to me as follows —'With regard to singers, I believe that the pitch of the voice is often lowered at the menstrual epoch It is generally agreed that the *timbre* and tone-quality is impaired, the voice being decidedly thinner and poorer during the epoch' On the psychic side, even in good health there is another series of phenomena There is greater impressonability greater suggestibility, and more or less diminished self-control It is at this time, in those women who are at all predisposed, that sudden caprices, fits of ill temper, moods of depression, outbursts of self-confession are chiefly liable to occur There may also be fits of jealousy The psychic condition during the menstruation period in ordinary health is well summarised by Dr Mouston in his " Mental Diseases (1887 p 480) as follows —"It has a psychology of its own, of which the main features generally are a slight irritability or tendency toward lack of mental inhibition just before the process commences each month a slight diminution of energy or tendency to mental paralysis and depression during the first day or two of its continuance Whenever a woman commits a deed of criminal violence it is extremely probable that she is at her monthly period Lombrose

found that out of 80 women arrested for opposition to the police, or for assault, only nine were not at the menstrual period Legrand du Saulle found that out of 56 women detected in theft at shops in Paris, 35 were menstruating There is no doubt whatever that suicide in women is specially liable to take place at this period Krugelstein stated that in all cases (107) of suicide in a woman he had met with, the act was committed during this period Esquirol, Brierre de Boismont, Coste, Moreau de Tours, R Barnes, and many others have noted the frequency of the suicidal tendency at this period Women in prison, again are apt to exhibit periodic outbursts of unmotived and apparently uncontrollable violence These "breakings out" as Nicholson, Näcke and others have observed, are especially liable to occur at the menstrual epoch It is a fact that control is physiologically lessened at the menstrual period even in health, while it is very much more lessened in the neurotic and unbalanced Brierre de Boismont in France, found that among 360 women 278 (or 77 per cent) suffered some slighter or greater degree of pain at their monthly periods Pliny (Natural History, Book VII, c 13) tells us that 'on the approach of a woman in this state (the menstrual) meat will become sour seeds which are touched by her become sterile grafts weather away garden plants are withered up, and the fruit will fall from the tree where she sits) etc

" One point at all events is clear it is no longer possible to regard the physiological periodicity of women and the recurring menstrual function, as the purely private concern of the woman whom it affects '

સઘળી ઓરતો તરફ અમો માન ધરાવીએ છીએ — તેઓ અમારી માતા સમાન છે, પણ આદમ જાતના આ જીંદગીના તેમજ મીનોઈ ફાયદા ખાતર અને મુખ્ય કરી પારસી કોમને અજાણપણે જાદુગરી ઉપર ઊતરતો અટકાવવાને, અમારી જે ફરજ છે તેનો આ એક અદના હીસ્સો છે

એક જરથોશતી.

મુંબઇ વરતમાન પ્રેસ.—ધોબીતલાવ